

НАПРЯМИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМЦІВ ПРИ ВИКОНАННІ ІМПОРТНИХ КОНТРАКТІВ З ПАРТНЕРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Макаринська О.В.

*Черкаський національний університет імені Богдана
Хмельницького*

Укладання і виконання імпортних контрактів на рівні контрагентів є результатом успішної імпоротної операції підприємств, що впливає на діяльність та показники їхньої економічної ефективності. Вивченню теоретичних питань укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів приділяють увагу вітчизняні вчені, такі як: Т.М. Циганкова, В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С.Карп'як та інші. Однак, в умовах підписаної Угоди про створення зони вільної торгівлі України і Європейського Союзу змінюються вимоги до митного оформлення товарів, співпраці підприємців з державними органами влади, що зумовлює актуальність дослідження не лише теоретичних, а й практичних аспектів здійснення імпорту в нашу державу.

Метою нашого дослідження є обґрунтування напрямів мінімізації ризиків підприємців України при митному оформленні товарів по імпортних контрактах з партнерами Європейського Союзу.

За даними Держстату України протягом 2018 р. Європейський Союз залишався ключовим торговельним партнером України з питомою вагою торгівлі товарами та послугами 41,1% від загального обсягу торгівлі України. Імпорт з країн ЄС до нашої держави у 2018 р. становив **26 285,1 млн. дол. США**, що на 12,7% перевищило показник за відповідний період попереднього року. **Головними імпортерами української продукції** в 2018 р. були: Польща (14,9%), Італія (11,9%), Німеччина (11,3%), Нідерланди (7,8%), Угорщина (7,4%), Іспанія (6,2%), Велика Британія (4,9%) [1].

При виконанні імпорتنих контрактів вітчизняними підприємцями з партнерами Європейського Союзу дуже важливим, на нашу думку, є співпраця з комерційним банком щодо покупки валюти та переведення коштів на розрахункові рахунки контрагентів. Це дозволяє їм повернути 20% ПДВ при подачі ними експортної декларації при вивезенні товарів з держави. Українському підприємцю для оплати вартості товару іноземному партнеру потрібно купити валюту через банк, в якому відкриті його гривневий та валютний рахунок в євро. Слід відмітити, що кожен комерційний банк має певні особливості щодо перевірки документів перед покупкою валюти згідно з вимогами НБУ. Обов'язковими документами щодо покупки валюти для підприємців - суб'єктів ЗЕД через банк, є зовнішньоекономічний контракт та інвойс. Якщо товар постачається по імпортному контракту в Україну кількома партіями по мірі виготовлення товарів чи комплектуючих до певних виробничих ліній, то, крім інвойсу іноземний контрагент готує проформи - інвойси на кожну поставку. Сума в проформах-інвойсах має співпадати з загальною вартістю інвойсу.

Для мінімізації ризиків вітчизняних підприємців на етапі підготовки імпортного контракту та інвойсу чи проформ-інвойсів з іноземним партнером, їм потрібно узгодити з фахівцями в сфері ЗЕД певного комерційного банку України, через який планується покупка валюти і оплата вартості контракту, зазначені вище документи і обов'язкові умови контракту, перед реєстрацією інвойсу чи проформ на підприємствах Європейського Союзу. Слід відмітити, що виписка рахунку інвойсу для іноземних підприємств є початком надходження замовлення на виробництво товару і платіжним зобов'язанням для імпортера на замовлений товар по умовах, узгоджених в зовнішньоекономічному контракті. Наприклад, на підприємствах Німеччини інвойс реєструється по електронній системі обліку та передається в податкову службу та на центральну митницю даної країни. Оскільки в Україні інвойс та контракт з додатками до нього перевіряються фахівцями комерційного банку, через яких підприємці планують купити валюту, та спеціалістами

валютного контролю НБУ, то може виникнути рекомендація від них щось змінити. Тому доцільно спочатку українським підприємствам подати на перевірку інвойс та контракт до банку, за необхідності внести зміни, узгодити їх коректно з іноземними партнерами, а потім зареєстрований, узгоджений інвойс подати в комерційний банк для покупки валюти.

На жаль, в Україні підприємці не застраховані від банкрутств банків, що останніми роками є значними. Як наслідок, вони ризикують втратити кошти не лише ті, що надійшли на рахунок для оплати товару, але й для виконання зобов'язань по імпортному контракту. При наявності достатніх коштів на розрахунковому гривневому рахунку підприємця для оплати вартості товару за контрактом в банку і пройшовши позитивно перевірку змісту зовнішньоекономічного контракту та інвойсу фахівцями банку в сфері ЗЕД, підприємцям можна подавати заявку на покупку валюти по курсу банку для суб'єктів ЗЕД України. Крім того, імпортерам з метою зменшення валютних ризиків, доцільно дослідити зміну валютного курсу і подати заявку на купівлю валюти банком, по сприятливому курсу. Після цього, з розрахункового гривневого рахунку підприємця списуються кошти і через 1-3 робочі дні з практики здійснення ЗЕД, вони зараховуються на відкритий в цьому ж банку валютний євровий рахунок та український підприємець має право заповнювати SWIFT платіжку, по якій ці кошти на протязі 1-2 робочих днів зараховуються на рахунок іноземного контрагента. Якщо умови контракту суттєво не змінюються з певним контрагентом на протязі кількох років, то доцільно, на нашу думку, укладати контрагентам рамковий договір на певний період (два і більше років за згодою сторін), а потім подавати в банк лише додатки до нього, що пришвидшить процес покупки валюти для українського підприємства щодо оплати за товар. Щоб зменшити ризики втрат коштів підприємців, які їм надійшли на розрахункові рахунки для оплати за імпортований товар при банкрутстві банків, доцільно, на нашу думку, створити Фонд підтримки імпортних контрактів малого бізнесу за рахунок внесків підприємців, які здійснюють ЗЕД.

При співпраці з іноземним контрагентом доцільним є також мінімізація ризиків щодо упаковки товарів відповідно до вимог митниць України. Слід відмітити, що між підприємствами країн Європейського Союзу постачання товарів відбувається по інструкції до складання, наприклад, якщо це лінія для виробництва товарів. В Україні ж при розмитненні важливими є технічні паспорти товарів, які імпортуються, в яких повинні зазначатися всі складові до цього товару з артикулами і кресленнями. По опису з них встановлюється код товару згідно товарної номенклатури ЗЕД України, який є важливим при визначенні митної ставки на товар. Крім того, на кожну за частину, повинен бути наклеєний стікер з його артикулом, який має бути обов'язково описаний в технічному паспорті на товар і вказаний на кресленні даного товару чи технологічної лінії. Для мінімізації ризиків щодо упаковки товарів для їх розмитнення відповідно до вимог митниць України вітчизняним підприємцям, на нашу думку, потрібно розробити фахівцям пакувального цеху імпортера деталізовану інструкцію щодо пакування згідно специфіки розмитнення товарів в Україні.

Дуже важливими є також підготовка технічних паспортів товарів, які імпортуються, в яких зазначається, що це за товар. По опису з них встановлюється код товару згідно товарної номенклатури ЗЕД України, який є важливим при визначенні митної ставки на товар фахівцями Центральної митниці, де планується розмитнення товару.

Належне визначення митної вартості імпортованого товару є важливим питанням для імпортера, так як є базою нарахування митних платежів. Щоб максимально мінімізувати ризики щодо визначення митної вартості товару, імпортеру необхідно завчасно підготувати повний комплект документів, який допоможе підтвердити її. При ввезенні вантажу резидентами країни оформлення проводиться митними органами України. Дуже важливими, на нашу думку, є підготовка таких документів для розмитнення товару: контракту з усіма специфікаціями і доповненнями; рахунку-фактури інвойсу; якщо кілька поставок по інвойсу, то й проформ-інвойсів від виробника з

відміткою митниці про перетин кордону; довідку про транспортні чи транспортно-експедиторські витрати, договір між імпортером і перевізником, заявку на здійснення перевезення, рахунку від перевізника або експедитора; копії експортної вантажної митної декларації з відміткою іноземної митниці; сертифікатів походження товару; SWIFT – платіжок, завірених печаткою і підписом уповноваженої особи банку, сума по яких повинна співпадати з вартістю зазначеною в інвойсі. Електронні форми митних декларацій представлені на офіційному сайті Державної фіскальної служби України [2], відділенні митниці або у митного брокера.

Отже, для мінімізації ризиків при виконанні імпортних контрактів вітчизняними підприємцями з партнерами Європейського Союзу доцільно українським підприємцям: подати на перевірку інвойс та контракт до вітчизняного банку, через який планується оплата товару, узгодити їх зміст перед реєстрацією інвойсу чи проформ на іноземних підприємствах; дослідити зміну валютного курсу і подати заявку в банк на купівлю валюти за сприятливим курсом; розробити фахівцям пакувального цеху імпортера деталізовану інструкцію щодо пакування згідно специфіки розмитнення товарів в Україні, підготувати належним чином документи для розмитнення товарів.

Література

1. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії URL : <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/trade-and-economic/ukraine-eu-trade> (дата звернення 20.06.2019).
2. Офіційний портал Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/elektronni-formi-dokumentiv/mito/>.